

Remissyttrande avseende utkast till lagrådsremissen: Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga

Diarienummer: S2026/00342

Inledning

UNICEF Sverige utgår i detta remissvar från lag (2018:1197) om FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och kommer särskilt att belysa de rekommendationer som Sverige fått från FN:s barnrättskommitté i mars 2023, samt kommitténs allmänna kommentarer kring tolkning och tillämpning.

UNICEF Sverige har tidigare lämnat synpunkter på promemorian *En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas*. Vi vidhåller våra synpunkter i remissvaret, men vill poängtera det vi lyft vad gäller att förslag av denna sort inte är i linje med ambitionerna i den nya socialtjänstlagen (SoL) som trädde i kraft under 2025. Den nya lagen bygger på att socialtjänstens arbete ska grunda sig i vetenskap och beprövad erfarenhet samt att verksamheten ska vara mer tillgänglig och arbeta förebyggande. I ljuset av detta är det kontraproduktivt att införa möjligheter för elektronisk övervakning av barn. Vi står fast vid att en sådan ordning innebär en inskränkning i barn och ungas fri- och rättigheter som varken är proportionerlig eller rättssäker och som kan leda till ökad diskriminering av barn och unga.

Det övergripande syftet med förslagen i detta utkast är att förebygga och förhindra att barn och unga involveras i eller ägnar sig åt brottlig verksamhet. UNICEF Sverige har valt att kommentera utkastets förslag om att sänka åldersgränsen för elektronisk övervakning till 13 år från tidigare föreslagna 15 år.

Kapitel 6.4 - Åldersgräns för elektronisk övervakning

Utkastets förslag: Elektronisk övervakning ska inte få beslutas för barn som är under 13 år.

UNICEF Sveriges bedömning: UNICEF Sverige avstyrker förslaget.

UNICEF Sverige noterar att utkastets resonemang om att sänka åldersgränsen delvis grundas på regeringens förslag om att sänka straffbarhetsåldern till 13 år i lagrådsremissen *Skärpta regler för unga lagöverträdare*. UNICEF Sverige har avstyrkt detta förslag och konstaterar att även föreliggande utkast saknar både empiriskt stöd och ett tillräckligt gediget utredningsunderlag som kan motivera en sådan sänkning.

Elektronisk övervakning är enligt UNICEF Sverige inte en lämplig åtgärd för barn och unga. Den innebär ett betydande ingrepp i den personliga integriteten och rörelsefriheten och riskerar att inkräkta på flera grundläggande barnrättsprinciper. Åtgärden är stigmatiserande och kan inte ersätta den regelbundna omsorg och närvaro från vuxna som barn behöver. UNICEF Sverige delar därför inte utkastets bedömningar om proportionalitet och nödvändighet. Som förebyggande åtgärd bedöms elektronisk övervakning inte fylla sitt syfte, särskilt inte för barn så unga som 13 år.

UNICEF Sverige anser sammanfattningsvis att oavsett hur ett system för elektronisk övervakning utformas kan det inte betraktas som en åtgärd som är till barnets bästa enligt artikel 3 i barnkonventionen. FN:s barnrättskommitté har betonat vikten av att förebyggande åtgärder för tidiga ingripanden bör vara inriktade på stöd till familjerna, särskilt familjer som befinner sig i utsatta situationer eller där det förekommer våld.¹

Pernilla Baralt
Generalsekreterare, UNICEF Sverige

I detta ärende har Amanda Bertilsdotter Nilsson, barnrättsjurist varit föredragande. För kontakt och eventuella frågor: unicef@unicef.se

¹ CRC/C/GC/24, punkt 9